

TV-aksjonen 2023

UNGDOM PÅ FLUKT

En ressurs for verden

Foto: Marc Alan Sperber/Flyktninghjelpen

FLYKTNINGHJELPEN
NORWEGIAN REFUGEE COUNCIL

NRC

De er unge, ressurssterke, og de ønsker å bidra i samfunnet. Ungdom på flukt kan bygge nasjoner, bekjempe fattigdom og forhindre vold og konflikt. Men for å få til det trenger de utdanning, jobb og muligheten til å delta i beslutninger som angår dem selv.

I samarbeid med TV-aksjonen og det norske folk ønsker Flyktninghjelpen å gi ungdom i de seks afrikanske landene Niger, Nigeria, Burkina Faso, Mali, Sudan og Sør-Sudan slike muligheter.

Alle disse landene ligger i eller rundt det såkalte Sahel-beltet, en region som strekker seg fra Atlanterhavet i vest til Rødehavet i øst og som preges av væpnede konflikter og dramatiske klimaendringer. Her bor en høy andel afrikanske ungdommer. Millioner av mennesker er drevet på flukt i regionen, og mulighetene til utdanning og arbeid for ungdom er få.

Selv om det er gjort enorme fremskritt i fattigdomsbekjempelse og utvikling på det afrikanske kontinentet, lever nesten halvparten av alle barn og unge, i Afrika sør for Sahara, fortsatt i ekstrem fattigdom. Mindre enn halvparten av den unge befolkningen har tilgang til utdanning som følge av krig og konflikt.

I tillegg blir ungdom ofte møtt med fordommer. I en verden som er opptatt av å bekjempe terror, organisert kriminalitet og ekstremistisk vold, blir de ofte sett på som en mulig trussel eller et problem. Ungdommene som faktisk får tilgang til utdanning, møter nye utfordringer når de skal prøve å finne seg en jobb. Statistikken tegner et klart bilde. Hvert eneste år er om lag 12 millioner forventningsfulle unge på det afrikanske kontinentet klare for å innta arbeidsmarkedet. Men bare én av fire får jobb

Flyktninghjelpen vil støtte unge mennesker på flukt slik at de får mulighet til å skape seg en bedre fremtid og ta kontroll over sine egne liv. Med solid tilstedeværelse i samtlige av landene er vi i en unik posisjon til å bidra til å gjøre en forskjell for ungdom på flukt. Våre programmer investerer i fremtiden ved å gi unge på flukt muligheter til å følge sine drømmer og å være en ressurs for sine lokalsamfunn. Vi kan bidra til at de ikke blir en glemt generasjon.

Nødhjelp skal gis utelukkende basert på behov. Likevel får noen kriser mer oppmerksomhet og støtte enn andre. Millioner av mennesker er på flukt fra krigen i Ukraina, og de har behov for omfattende humanitær støtte. Men mens krisen i Ukraina får mye av vår oppmerksomhet, blir mange av de allerede neglisjerte krisene forverret. Flyktninghjelpen frykter at krigen i Ukraina ytterligere vil forsterke skjevfordelingen av oppmerksomhet og støtte. Derfor vil vi fokusere på de mest neglisjerte krisene og de mest sårbare fordrevne, så ikke flere må velge fortvilelsens vei mot nord hvor menneskehandel, slavearbeid og den livsfarlige overfarten over Middelhavet tar tusener av liv hvert år.

Det norske folk har vist en enorm giverglede og et unikt engasjement for mennesker på flukt fra krigen i Ukraina. Med TV-aksjonen skal vi skape den samme givergleden for ungdom på flukt i de seks utvalgte landene – som alle ligger i en av verdens mest neglisjerte regioner.

Selv om vi her ser enden på koronapandemien preger den fortsatt hverdagen til millioner av mennesker, og de langvarige konsekvensene kan bli svært store for ungdom på flukt. I mars 2022 var vaksinasjonsraten i Afrika på 15 prosent av den voksne befolkningen og i mange land har de fortsatt med smittevernsrestriksjoner. Mange unge har gått lang tid uten skolegang og ikke alle vil klare å ta igjen den tapte undervisningen. Andre vil kanskje aldri komme tilbake til skolebenken grunnet de økonomiske vanskelighetene som følge av pandemien.

Men det er ingen grunn til å miste håpet. Gang på gang har de unge vist at de har en imponerende tilpasningsevne og stor handlekraft. De må bare få muligheten til å delta i beslutningsprosesser som angår dem selv og deres fremtid. Hvis ungdom får tilgang til de rette verktøyene, vil de kunne engasjere seg, bidra positivt til både egne og andres utvikling og være delaktig i å forme samfunnene de lever i. Og med tilpasset utdanning og yrkesopplæring vil de kunne møte behovene i et voksende arbeidsmarked.

Flyktninghjelpen ønsker å gå sammen med norske lokalsamfunn for å ta et krafttak for unge på flukt. Ved å gi unge en sjanse til å realisere sitt potensiale, vil de gi en kriserammet region mange muligheter til en bedre fremtid, og på sikt gjøre landene mindre avhengig av nødhjelp og annen bistand.

Med midler fra TV-aksjonen 2023 vil Flyktningshjelpen kunne hjelpe over 280.000 unge mennesker på flukt med utdanning, arbeid, deltakelse i lokalsamfunnet og beskyttelse mot overgrep. I tillegg vil vi arbeide for systemendringer på lokalt og nasjonalt nivå, slik at kommende ungdomsgenerasjoner får flere og langt bedre muligheter.

Om Flyktningshjelpen

- Flyktningshjelpen er Norge og Nordens største hjelpeorganisasjon med mer enn 16.000 hjelpearbeidere. Over 90 prosent av våre ansatte jobber i land preget av krig, konflikt og kriser.
- Vi er til stede både i nye og langvarige kriser i over 35 land, og vi hjelper mennesker på flukt der det er vanskeligst å nå frem, farligst å arbeide og hvor situasjonen for de sivile er mest utfordrende. I 2020 hjalp vi nær 12 millioner mennesker.
- Vi har bygd opp spesialkompetanse i å gi mennesker på flukt bedre tilgang til mat, rent vann og sanitærtjenester, utdanning og arbeid, husly, leirledelse og fri rettshjelp.
- Vårt arbeid med og for unge på flukt har stor internasjonal anerkjennelse, og vi har nyskapende ungdomsprosjekter i over 20 land.
- Vår beredskapsstyrke, NORCAP, bidrar årlig med flere hundre ressurspersoner til FN, andre internasjonale organisasjoner og nasjonale myndigheter. NORCAP jobber for å gjøre lokalsamfunn bedre i stand til å forebygge og respondere på framtidige kriser, blant annet gjennom å gi unge yrkesopplæring, utdanning og mulighet til å si sin mening om saker som angår dem.

Barn, ungdom eller voksen?

Det råder ingen enighet om hvilken aldersgruppe som skal definere ungdom. Ifølge FN er det dem som er mellom 15 og 24 år. Den Afrikanske Unionen (AU) sier 15 til 35 år. Flyktningshjelpen tar utgangspunkt i FNs definisjon, men vi vektlegger alltid lokale forhold og kultur når alderen til ungdommene vi jobber med skal defineres. Vi tar også høyde for hvor lenge de har vært på flukt, og hvor lang tid de har vært uten utdanning og arbeid.

Ungdom på flukt

Nesten halvparten av dem som er på flukt er barn og ungdom under 18 år. Men det finnes svært lite data og tall på hvor mange som er mellom 15 og 24 år. Ungdom som gruppe blir ofte oversett i det humanitære systemet. Som en konsekvens kommer de sjelden med i statistikken og hjelpeprogrammer blir derfor ikke tilpasset deres behov.

Hvordan er det å være ung på flukt?

Allerede før krigen i Ukraina brøt ut var over 80 millioner mennesker på flukt – verden har aldri tidligere registrert så mange fordrevne. Av disse er om lag halvparten barn og unge under 18 år, og én av fire ungdommer i verden lever i områder preget av krig og konflikt. Men hvordan er det egentlig å være ung og på flukt? For titalls millioner unge mennesker er barne- og ungdomstiden preget av traumer og manglende muligheter til utdanning og jobb. Barn og unge må bidra til familiens overlevelse, og den trygge, bekymringsløse barne- og ungdomstiden tas fra dem.

Når dette skjer, blir ungdom ofte pålagt ansvar som hører voksenverdenen til. De må brødfø familien sin, ta vare på yngre søsken eller ta seg av husholdningen. Da er det ikke lenger tid eller mulighet til utdanning. Avbrutt skolegang påvirker ikke bare følelsen av normalitet og trygghet i en ellers usikker hverdag, men også hele familiens håp om trygghet for fremtiden.

Til tross for at det er gjort store fremskritt med grunnskoleutdanning til barn på flukt de siste årene, er tallene for ungdomsskole, videregående og høyere utdanning dystre. Risikoen for at en ungdom på flukt får utdanningen sin avbrutt er dobbelt så stor som for dem som ikke er det. Kun 34 prosent av verdens unge flyktninger eller internt fordrevne går

på ungdoms- og videregående skole, mot over 80 prosent på verdensbasis. Hovedårsaken er ganske enkel: Det finnes svært få ungdoms- og videregående skoler i fluktområdene. Det faktum at videregående skoler krever mye ressurser, utstyr og høyt utdannede lærere gjør at unge sjeldent blir prioritert i den humanitære responsen. Totalt går mindre enn tre prosent av de humanitære midlene til utdanning, og millioner av barn og unge i konfliktområder får ikke gå på skole. Prosjekter som er spesifikt rettet mot ungdom er sjelden prioritert, verken av egne myndigheter eller internasjonal bistand.

Unge jenter er spesielt utsatt. Ungdomsskole og videregående utdanning er ikke bare viktig for at jenter skal kunne forsørge seg selv og egen familie i fremtiden, men det gjør også at unge jenter er mindre utsatt for ekteskap og graviditet i ung alder. Hittil har det vært liten vilje og evne til å satse på videregående skole, yrkesopplæring, sysselsettingsfremmende tiltak, medbestemmelse og beskyttelse mot overgrep for millioner av ungdom i konfliktområder.

Statistikken for høyere utdanning er enda dystre: Knappe fem prosent av unge på flukt har tilgang til høyere utdanning, mot 37 prosent globalt. Attester, vitnemål, språkferdigheter og skoleavgifter er noen av de største hindrene for unge flyktninger som ønsker seg en universitetsgrad.

Unge spiller en viktig rolle i krisesituasjoner

FN har advart om at pandemien kan få alvorlige og langvarige konsekvenser for unge som ønsker seg utdanning. I verste fall vil ikke bærekraftsmålet om kvalitetsutdanning for alle lenger være mulig å oppnå innen 2030.

Likevel finnes det lyspunkter. Der man tidligere har pekt på ungdom som et problem, gir kriser som koronapandemien unge muligheten til å mobilisere og vise seg fra sin beste side. Gjennom de siste årene med pandemi har unge bidratt som frivillige, talspersoner, sosiale entreprenører, forskere og helsearbeidere i frontlinjen. De har bidratt til å spre korrekt informasjon om pandemien og nødvendige smitteverntiltak i lokalsamfunn der de bor, deltatt i utdeling av mat og andre livsnødvendige varer til mennesker i karantene eller sårbare grupper, og de har vært involvert i datainnsamling og analyse av konsekvensene av pandemien. Unge spiller en kritisk rolle i krisesituasjoner, og pandemien har for alvor satt viktigheten av deres deltagelse på dagsorden.

Unge på flukt skal ikke utelates

Krig og konflikt tvinger millioner av unge mennesker ut i en farlig og usikker verden. Flyktninghjelpen arbeider for at ungdom som må leve på flukt skal føle større grad av trygghet og få muligheten til å utøve sine rettigheter. En viktig del av utdanningsløpet er derfor å støtte unge som er tvunget på flukt til å ta kontroll over sine liv.

FN har som ambisjon å bekjempe fattigdom og ulikhet innen 2030. Utdanning er et avgjørende virkemiddel for å muliggjøre dette. Et av hovedprinsippene i FNs bærekraftsmål er at ingen skal utelates. Heller ikke ungdom på flukt. Til tross for at betydningen av utdanning for barn og unge i kriserammede områder har kommet høyere opp på dagsordenen i mange land, er det en lang vei igjen til målet om at alle barn og unge skal få mulighet til å gå på skole.

Flyktninghjelpen skal bidra til å nå denne ambisjonen ved å sikre tilgang på utdanning, og ved å anerkjenne at unge er en ressurs i seg selv. Derfor lytter vi til dem og lærer av deres kunnskap. Vi kommer hele mennesket i møte.

For oss er det like viktig å sikre gode lese- skrive- og regneferdigheter, som det er å sikre at barn og unge gis helseopplæring, at de unge får tro på seg selv og sine evner, at de lærer seg å samarbeide med jevnaldrende, at de får opplæring i entreprenørskap og tilgang på kapital for å støtte overgangen til jobb eller til å starte egne bedrifter.

Vår tilnærming med å bygge menneskelig, sosial og økonomisk kapital, lønner seg fordi den både sparer penger og sikrer sysselsetting, gir bedre helse og større psykisk velvære. Vi støtter unge som er tvunget på flukt til å ta kontroll over sine liv. Til å bli selvhjulpne.

Slik sikrer vi jenters rett til utdanning

- Vi har som mål at minst halvparten av elevene skal være jenter.
- Vi motiverer foreldre og lokalsamfunn til å sende sine døtre på skolen.
- Vi hjelper foreldre slik at de får råd til også å sende døtrene på skolen.
- Vi utdanner og ansetter kvinnelige lærere og utvikler kjønnsnøytralt læremateriell.
- Vi bygger og rehabiliterer skoler og sørger for gode sanitærforhold og jentetoiletter.
- Vi jobber for å forhindre angrep på jenteskoler der utdanning for jenter er et politisk stridstema.

Slik skal vi gjøre det

Utdanning og yrkesopplæring: Beskyttelse og håp

Skoler beskytter, og de gir næring til håp. Utdanningsprogrammene våre gir unge på flukt flere valgmuligheter: Enten det er å bygge på den utdanningen de allerede har, ta igjen tapt undervisning, gå grunnskolen på kortere tid enn normalt for å ta igjen jevnaldrende eller, der det er mulig, å sikte seg inn mot videregående skole og universitet. Vi jobber også for at unge som er på flukt inkluderes i de formelle utdanningssystemene i de landene de befinner seg i.

Videregående opplæring for ungdom som er drevet på flukt kan innebære at de unnslipper fattigdom og sikrer seg en trygg og god fremtid.

Men det er ofte et frafall av 15 og 16-åringer i skolen. Ungdom som faller fra, har økt risiko for å havne i barnearbeid, barneekteskap, fattigdom, bli utsatt for seksuell vold eller bli rekruttert til væpnede grupper. Derfor vier vi også en del av arbeidet vårt til å forhindre frafall, noe som igjen kan ha en positiv innvirkning på helse, ernæring og familieplanlegging. Hvis alle jenter fullførte videregående opplæring, ville barneekteskap blitt redusert med 64 prosent, og for hvert år jenter fullfører videregående opplæring vil inntekten hennes i snitt øke med 20 prosent.

Yrkesopplæringen skal dekke både nåværende og fremtidig behov.

Vi har blant annet utdannet elektrikere, bankfunksjonærer, journalister, snekkere, mekanikere og bønder. Digital kompetanse er en viktig del av opplæringen, og en kompetanse mange unge ønsker seg. Vi har derfor kurs for å sikre kunnskap innen teknologi og digital kommunikasjon, og vi tilbyr også digitale kurs med forberedende fag for opptak på universitet. Dette er et av tiltakene vi har som kan bidra til å løfte prosentandelen flyktninger som tar høyere utdanning opp fra de knappe fem prosentene vi ser i dag.

Utstedelse av vitnemål og attester skjer ofte i samarbeid med lokale utdanningsmyndigheter. Det samme gjelder utviklingen av pensum. Vi hjelper også unge på flukt med å skaffe seg ID-papirer, slik at de får tilgang til viktige tjenester som helsetjenester og banktjenester. Dermed kan de også delta i samfunnet på lik linje med annen ungdom.

Når vi støtter ungdom med skole, utdanning og arbeidstrening, får de økt selvtillit og et ønske om å bidra, og de føler at de er til nytte for samfunnet. Det er også avgjørende å få til en god overgang fra skole til jobb. Vi utdanner også lærere. Gode lærere hjelper ungdom til å se at de har en verdi i seg selv, at de har ressurser og at de kan skape seg en fremtid.

Det er viktig å anerkjenne ungdommenes tanker om eget liv. De har sine egne prioriteringer og de har individuelle behov. Sammen finner vi frem til hva som passer den enkelte best.

I arbeidet vårt bruker vi begrepet «livsmestring og trivsel», som kan forstås slik: Hvordan unge har det og hvordan de fungerer, både på et personlig og sosialt nivå, og hvordan de ser på livet.

Levebrød: Skreddersyr for markedet

Unge mennesker både ønsker seg, og har rett til, en levestandard som er tilstrekkelig for deres trivsel og helse. Det inkluderer både retten til utdanning og arbeid, slik at de kan skaffe seg et levebrød og en sikker fremtid for seg og sine familier.

Men på tross av at ungdom er i sin beste alder, står mange i fare for å falle ut av arbeidsmarkedet. I Sør-Sudan for eksempel, er 70 prosent av befolkningen under 30 år. Det finnes arbeidsmuligheter i landet, men unge blir ofte ikke valgt. Statistikk fra 2020 viser at bare rundt 20 prosent av unge i Sør-Sudan har arbeid,

en rate som trolig ikke har blitt bedre de siste to årene. Vi viser ungdom hvordan de kan tilpasse seg og sine evner etter arbeidsmarkedets behov.

Vi kartlegger markedet for å finne ut av hvilke ferdigheter som er etterspurte. Deretter gir vi unge ferdigheter det er behov for. Vi kommuniserer med bedrifter i markedet og arbeider for å etablere lærlingplasser. Unge som har slik arbeidstrening, kommer lettere inn på arbeidsmarkedet. Der det er mulig samarbeider vi med lokale myndigheter.

Og resultatene er gode. I Sør-Sudan ga vi yrkesopplæring til 5.540 unge mennesker over en periode på tre år. Over 57 prosent benyttet seg av sine ferdigheter i arbeidslivet på den ene eller andre måten: Noen fikk langvarig arbeid, andre fikk kontrakter over kortere perioder – noe som også er bra fordi det gir dokumentert arbeidsfaring.

I undervisningen identifiserer våre lærere hva som bør styrkes hos den enkelte elev. Kanskje handler det om en ungdom som ikke ønsker å stå foran en større forsamling å snakke. Gjennom vår vektlegging på livsmestring får ungdommene økt selvfølelse. De setter seg mål, og noen ønsker også å videreutvikle sine lederevner.

Vi kurser, støtter og tilrettelegger for mikrolån til unge gründere som vil etablere egen bedrift. Det er også gunstig, fordi vi ser at ungdom ansetter eller samarbeider med annen ungdom.

I Sør-Sudan og andre land som Nigeria registreres høye tall på tenåringsgraviteter. For noen fører dette til en følelse av håpløshet, og mange tenker at muligheten for utdanning forsvinner. Flyktningshjelpen har program som ivaretar også denne gruppen. Vi ordner med barnepass mens mødrene får undervisning eller deltar i arbeidstrening.

For å rekruttere flere unge kvinner som tradisjonelt må være hjemme, har vi i Nigeria satt oss som mål at seks av ti elever og lærere skal være kvinner.

Samfunnsdeltakelse: Aktiv, engasjert ungdom

Ved å delta i lokalsamfunnet, enten det er ved å være med på dugnad eller å bidra i en ungdomsorganisasjon, er ungdom med på aktiviteter som er meningsfulle både for dem selv og andre. De er med i et fellesskap. Samfunnsdeltakelse øker livskvaliteten, gir bedre helse og bidrar til positiv endring og personlig vekst.

Ungdomsgrupper identifiserer utfordringer i lokalsamfunnet og finner frem til løsninger. Det kan være alt fra avfallshåndtering til å skape et trygt sted der ungdom kan møtes. Dette bidrar til at lederne i lokalsamfunnet ser verdien av aktiv, engasjert ungdom. Samtidig som de unge selv føler større tilhørighet til hjemmeplassen sin og menneskene som bor der.

Flyktningshjelpen snakker både med lokale ledere og foreldre for å hjelpe dem til å se hvilken ressurs de unge utgjør, og for at de skal støtte dem. Vi samarbeider også med lokale myndigheter for å støtte dem til å innlemme ungdom i sosiale aktiviteter.

Gjennom frivillig arbeid i lokalsamfunnet vil unge kvinner og menn på flukt få praktisert det de har lært i utdanningen sin. Vi arbeider også for at de skal få roller i lokalsamfunnet som innebærer å ta beslutninger.

Systemendring: De unge bygger landet

Når en overveldende stor del av befolkningen i et land er unge mennesker, bør alle være opptatt av at de unge skal ta del i nasjonsbyggingen.

Når Flyktningshjelpen er i dialog med myndighetene om ungdommenes utdanning og ferdigheter, fokuserer vi ikke på at dette kun skal hjelpe ungdommen, men samfunnet som helhet. Vi vil at de unge skal bli sett på som: «De som bygger landet».

I Sør-Sudan blir de fleste organisasjonene i sivilsamfunnet drevet av unge mennesker. Noen fokuserer på utdanning, andre på ernæring eller bekjempelse av HIV. Men fordi de ofte ikke har tilgang til nødvendige ressurser er kapasiteten lav hos mange av organisasjonene.

Her kan Flyktninghjelpen bidra og hjelpe organisasjonene med å utfylle sin rolle bedre. I Sør-Sudan har vi derfor, som del av vårt ungdomsprogram, jobbet med 21 ungdomsorganisasjoner. Målet er å støtte dem i den rollen de fyller i lokalsamfunnet gjennom kapasitetsoppbygging.

Flyktninghjelpen har som mål å inngå partnerskap med flere ungdomsorganisasjoner i de landene der vi jobber.

Vi ser tydelig at organisasjoner ledet av unge spiller en viktig rolle i humanitære kriser. Unge vet selv hvilke behov de har, og de har tilgang til omfattende nettverk i sine lokalsamfunn. Men problemet er at de ikke har tilgang til finansiering fordi de blir oversett av hjelpeorganisasjoner og landets myndigheter.

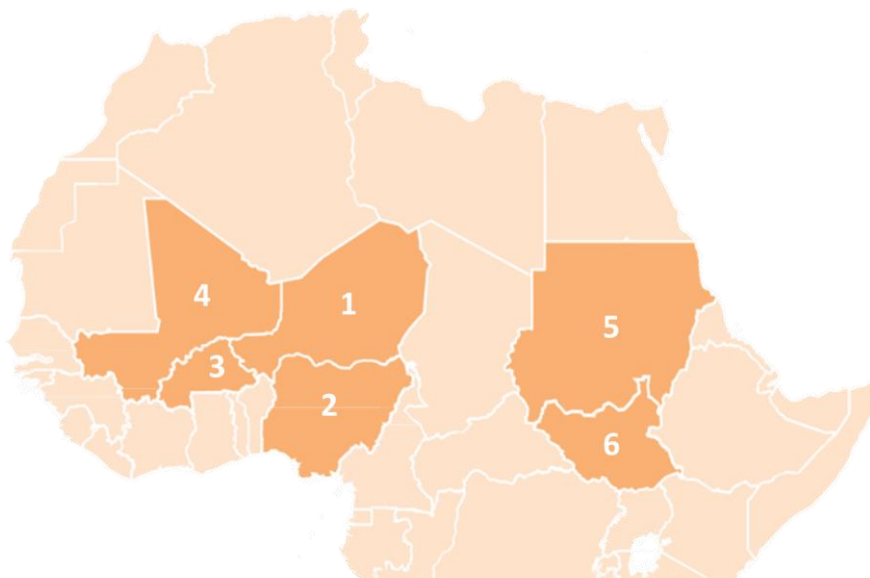
Vi har derfor som mål å inngå strategiske allianser med en lovende ungdomsledet organisasjon i hvert av de seks landene som inngår i dette prosjektet. Vi kan bidra med å kartlegge hva som må til for å styrke disse ungdomsorganisasjonenes arbeid og deretter gi den nødvendige støtten i samarbeid med lokale myndigheter.

Når unge rammes av en krise er det viktig å inkludere dem i beslutninger som angår deres hverdag og fremtid. Ressurspersoner fra NORCAP, Flyktninghjelpens beredskapsstyrke, jobber med nasjonale myndigheter for å styrke kompetanse og kunnskap om hvordan vi kan involvere ungdom og svare på deres ønsker og behov. Det handler både om tilrettelagt opplæring, muligheter til å etablere små bedrifter som passer inn i det lokale markedet og unges deltakelse i beslutningsprosesser. NORCAP jobber også med forebyggende tiltak for å hindre ekstremistisk vold i og rundt Sahel-regionen. Dette gjøres gjennom å kurse lærere, involvere unge i lokalsamfunnet og et tett samarbeid med myndighetene.

I en krisesituasjon er det viktig at hjelpearbeidet er godt koordinert og at lokale og nasjonale myndigheter tar ansvar og føler eierskap, samtidig som de får den støtten de trenger. Det er avgjørende at FN-organisasjoner, lokale sivilsamfunnsorganisasjoner og myndighetene evner å jobbe sammen for å sikre en mer effektiv respons. NORCAP arbeider med å forbedre slike prosesser og systemer for å sikre en mer helhetlig og bærekraftig oppfølging av unge på flukt. En viktig del av dette er å bidra med opplæring og verktøy for hjelpearbeidere, utviklingsaktører og myndighetene, og sikre at dette faktisk tas i bruk. Våre ressurspersoner vektlegger også at folk som rammes av en krise får være med og avgjøre hvilke prosjekter som skal prioriteres for at hverdagen deres skal bli best mulig. Dette mener vi er spesielt viktig for unge på flukt, som ofte faller utenfor de etablerte kvinner/menn/barn-kategoriene.

Her skal vi bruke pengene:

Niger, Nigeria, Burkina Faso, Mali, Sudan og Sør-Sudan. Vi vil rette innsatsen mot de mest sårbare regionene i Afrika hvor vi vet at behovene er enorme – nettopp her vil midlene fra TV-aksjonen utgjøre størst forskjell.

1. Niger

Situasjonen i Niger ble mer ustabil og voldelig i 2019, og i grenseområdet til Nigeria var det flere drap og kidnappinger. Situasjonen er preget av usikkerhet i nabolandene, klimaendringer og matmangel, og over 260.000 er internt fordrevne. I tillegg huser Niger mer enn en kvart million flyktninger fra nabolandene.

Væpnede grupper har gjennomført målrettede angrep mot infrastruktur, skoler, markeder, sivile og lokale ledere. I frykt for å bli angrepet, kidnappet, tvangsrekruttert eller voldtatt tør ikke lokalbefolkningen lenger å oppsøke lokale markeder.

Nesten 60 prosent av befolkningen er under 18 år. Ungdom, og spesielt jenter, møter på enorme utfordringer. 76 prosent av alle jenter giftes bort før de fyller 18, og 36 prosent av jenter mellom 15 og 19 år har allerede født et barn. Under 30 prosent av alle jenter kan lese og skrive, og bare 31 prosent tar videregående utdanning. Gutter blir ofte gitt flere muligheter, men likevel kan bare halvparten skrive og lese og kun 42 prosent får gå på videregående skole.

2. Nigeria

Den langvarige konflikten i nordøst-Nigeria har lagt landsbyer i ruiner og tar levebrødet fra millioner av mennesker. Skolegang og helsetilbud er for mange ikke-eksisterende, og millioner av barn og unge går en usikker fremtid i møte. Den økonomiske krisen, angrepene på skolene og konsekvensene av koronapandemien har ytterligere påvirket barns tilgang til utdanning.

Over 2,2 millioner mennesker er internt fordrevne i Nigeria og omkring 1,5 millioner vender tilbake fra naboland. I mange områder er til sammen 1,1 millioner mennesker drevet på flukt uten tilgang på beskyttelse fordi humanitære organisasjoner ikke slipper til eller utsettes for angrep fra væpnede grupper.

Det er enorme behov for beskyttelse, og jenter er spesielt utsatt for vold, bortføring og voldtekt. I 2021 ble minst 1409 studenter og 17 lærere kidnappet for å kreve løsepenger fra familiene. Dette har ført til at myndighetene har sett seg nødt til å stenge flere skoler. Slike opplevelser er traumatiserende, og barn og unge trenger ofte psykososial støtte i etterkant. Nesten halvparten av nigerianske barn går ikke på skole og utgjør dermed den høyeste andelen i verden. Én av fem barn i verden som ikke går på skole er nigerianske.

3. Burkina Faso

Burkina Faso ligger midt i Sahel-beltet, og hadde i mange år en positiv utvikling. Denne utviklingen har nå snudd, og vold og angrep mot sivilbefolkningen har drevet over 1,8 millioner mennesker på flukt internt i landet de siste tre årene. Økende sikkerhetsutfordringer og sosiale spenninger har skapt massiv misnøye blant befolkningen, noe som har ført til en militær maktovertakelse i januar 2022. Antall fordrevne forventes å fortsette å øke gjennom året.

Barn og unge er spesielt utsatt for å bli rekruttert av væpnede grupper eller til tvangsarbeid, og jenter er utsatt for seksuelle overgrep og kjønnsbasert vold.

Skoler og helsestasjoner blir jevnlig utsatt for voldelige og svært ødeleggende angrep fra væpnede grupper. Kun ti prosent av nødhjelpsbehovet til utdanning ble finansiert i 2021, som gjør det til den minst finansierte sektoren i den humanitære responsen i Burkina Faso. Tre av fire fordrevne barn i landet mangler tilgang til noe som helst form for utdanning.

Flyktninghjelpen gir yrkesopplæring til ungdom som faller utenfor og vektlegger spesielt karriereveiledning og praksis slik at veien ut i arbeidslivet skal bli enklere og bedre.

4. Mali

Konflikten i Mali eskalerte i 2018. De siste årene har utryggheten jevnt og trutt spredt seg til nye områder i landet. En kombinasjon av væpnet konflikt, ekstremvær, menneskerettighetsbrudd og manglende utvikling har forverret livssituasjonen for store deler av befolkningen og tvunget titusenvise på flukt.

Væpnede gruppers angrep mot sivile, skoler og kjønnsbasert vold er utbredt. Unge er utsatt for å bli rekruttert av væpnede grupper eller kriminelle gjenger som følge av mangel på muligheter til utdanning og arbeid.

Det anslås at over halvparten av alle barn og unge i skolealder i Mali ikke går på skole, og 1595 skoler er stengt som følge av uroligheter. Gjennom lokalt forsoningsarbeid har Flyktninghjelpen klart å gjenåpne 15 skoler etter forhandlinger med væpnede grupper med tilrettelegging fra religiøse ledere.

5. Sudan

I tillegg til at Sudan står midt i sin egen fluktkrise med mer enn tre millioner internt fordrevne, har de tatt imot mer enn én million flyktninger fra nabolandene. Militærkuppet i oktober 2021 har satt en midlertidig stopper for landets demokratiske utvikling og har gjort at landets økonomi befinner seg i fritt fall. FN frykter at mer enn 18 millioner mennesker risikerer å lide av akutt matmangel i løpet av høsten.

Andelen ungdom øker stadig som et resultat av høy befolkningsvekst. Manglende jobbmuligheter for unge gjør at veien til væpnede grupper kan bli kort. I byene er arbeidsledigheten blant unge 40 prosent. Hvis den unge befolkningen får mulighet til utdanning og arbeid vil de kunne bidra til å verdiskaping og fredelige samfunn.

For jenter er barrierene mange, og kultur og tradisjon hindrer dem ofte fra å gå på skole. Kvaliteten på utdanningen i Sudan er ofte svært dårlig, og mange lærere er ikke kvalifiserte.

6. Sør-Sudan

Mer enn 2 millioner mennesker er internt fordrevne i Sør-Sudan og over to millioner er drevet på flukt til nabolandene. De humanitære behovene er enorme. 6,8 millioner mennesker vil ha behov for humanitær hjelp i 2022. Barn og unge utgjør mer enn 60 prosent av Sør-Sudans befolkning.

Utdanningssystemet i landet er hardt rammet av den langvarige konflikten, og det er anslått at over 70 prosent av barn og unge står uten tilgang på utdanning. Jenter er spesielt utsatt for å miste skolegang, og bare 25 prosent fikk videregående utdanning i 2020.

Som et resultat av manglende tilgang på kvalitetsutdanning har Sør-Sudan et spesielt høyt nivå av analfabetisme, og siste tilgjengelige statistikk sier at mindre enn ti prosent av sørsudanere på flukt er i arbeid. Verdens yngste stat trenger en massiv satsing på utdanning, arbeidsopplæring og jobbskaping for det store ungdomskullet som nå står uten arbeid eller utdanning.

Vi vil gi unge flere muligheter gjennom yrkesopplæring og sysselsettingstiltak som kan inkludere alt fra jordbruk og matproduksjon til grønn energi og dataopplæring. Lokal tilgang til utdanning og jobbskaping for internt fordrevne unge vil bidra til stabilitet i regioner der væpnede grupper og menneskesmuglere nå rekrutterer blant unge arbeidsledige uten håp om en bedre fremtid. Med midler fra TV-aksjonen kan Flyktningshjelpen støtte over 280.000 unge på flukt og bidra til en bedre fremtid.

Vi skal:

- gi 15.000 ungdommer yrkesopplæring
- gi 20.000 ungdommer muligheten til å ta igjen tapt skolegang
- støtte 3.600 unge til å komme inn på høyere utdanning
- gi 140.000 ungdommer supplerende ferdigheter til utdanning og yrkesopplæring som inkluderer viktige verdier i livet som samhandling og likestilling
- støtte 81.400 ungdommer i å iverksette og gjennomføre prosjekter som har en positiv effekt på lokalsamfunnet
- støtte 20 ungdomsorganisasjoner for å nå ytterligere 20.000 unge mennesker på flukt
- gi opplæring til 6.000 lærere og instruktører

Sammen kan vi løfte morgendagens generasjon ut av skyggen

I kjølvannet av andre verdenskrig lå Europa i ruiner og millioner av mennesker var drevet på flukt. Europa samlet seg i et krafttak for å hjelpe menneskene som hadde blitt fordrevet fra sine hjem og FNs flyktningkonvensjon ble vedtatt for å beskytte europeiske flyktninger. Den siste tiden har vi igjen sett stor vilje og mobilisering for å støtte flyktninger i Europa. Men vi må huske at allerede før krigen i Ukraina var over 80 millioner mennesker drevet på flukt verden over. De har alle det samme behovet for beskyttelse og livsviktig hjelp, så vel som varige løsninger for fremtiden.

Flyktningshjelpen frykter at krigen i Ukraina og de store flyktningstrømmene i Europa vil forsterke neglisjeringen av kriser og konflikter som vi fra før hører lite om. Det kan få store konsekvenser for unge på flukt i de seks afrikanske landene Burkina Faso, Nigeria, Niger, Mali, Sudan og Sør-Sudan. Blant annet vil det føre til at det blir enda vanskeligere for unge på flukt å få tilgang til arbeid og utdanning, noe som er et viktig virkemiddel for å bekjempe fattigdom og ulikhet, og for å sikre trygghet og bærekraftig utvikling.

Hvert menneske på flukt utgjør en mulighet, og morgendagens generasjon utgjør en spesielt viktig ressurs som bidrar til å bygge samfunn, drive frem endring og utgjøre en forskjell. De må bare få muligheten - for det finnes håp. Millioner av unge verden over har vist at det er mulig å påvirke klimadebatten og få politikere og folk flest til å gjøre mer for å avverge en katastrofe. På samme måte bør det være mulig å mobilisere til solidaritet og sikre beskyttelse av alle mennesker som flykter fra krig og katastrofer. Ungdom på flukt vil og kan bli en lignende kraft for å sikre en fredelig og bærekraftig utvikling i sine hjemland.

Derfor vil Flyktningshjelpen sammen med det norske folk og TV-aksjonen igjen sette søkelyset på ungdom i de seks afrikanske landene. På den måten kan vi sammen skape gode holdninger, spre kunnskap, og mobilisere til handling samtidig som vi løfter frem kriser som ofte blir neglisjert og en gruppe som ikke blir prioritert. La oss bidra til at ungdom på flukt får en bedre fremtid for seg selv og samfunnet de lever i.

Pengene fra TV-aksjonen 2010 gjorde det mulig for Flyktningshjelpen å hjelpe mennesker på flukt i noen av verdens mest krigs- og kriserammede land, som Sør-Sudan, Somalia og Den demokratiske republikken Kongo. Pengene muliggjorde rask respons i Den sentralafrikanske republikk da sivilbefolkningen ble tvunget på flukt fra volden der. Midlene bidro også til utdanning og nye muligheter for over 11.500 barn og ungdom i Den demokratiske republikken Kongo og vi kunne sørge for matutdeling til over 30.000 mennesker i Mali som var truet av en sultkatastrofe.

TV-aksjonen 2023 vil være et like viktig bidrag for å skape handling og inkludering i samfunnet, forhindre utenforskap og bygge bærekraftige og fredelige samfunn. TV-aksjonen vil også gjøre at vi igjen kan sette fokus på flyktingenes sak. Unge mennesker på flukt trenger vår støtte for å unngå at de blir en glemt generasjon.